

Reformációk

Reformáljunk, de hova?

A reformáció szóról a legtöbb embernek a XVI. században élt Luther Márton neve jut eszébe. Pedig a korábbi századokban is voltak olyan hívők, sőt egész mozgalmak, amelyek az egyház megújulását szorgalmazták. Sokan közülük mártírhálált haltak, a reformáció mégis megállíthatatlanul haladt előre, és a XVI. századtól kezdve emberek milliói ébredtek fel a hamis vallás lidércnyomásából. Csakhogy a reformáció műve ezzel korántsem fejeződött be.

Az elmúlt 500 évben egyre több és több reformációs mozgalom indult – de többségük már egyáltalán nem a katolikus egyházból származott, hanem pontosan azokból a protestáns egyházakból, amelyek a XVI. századi, vagy későbbi reformációk nyomán jöttek létre. A korábbi mozgalmak megrekedtek, újak indultak, és aztán egy-két nemzedék után ezekkel is megismétlődött a történet. Az „utolsó reformáció” már sokszor elérkezett a történelemben, de valamiért mindig követte egy újabb, ami újabb igazságokra hívta fel a keresztények figyelmét.

Ha végiggondoljuk a reformációk történelmét, jogosan merül fel a kérdés: meddig fog ez még tartani? Minden egyes reformációs hullámmal csak sokszorozódik a különböző felekezetek száma, és elaprózódik a kereszténység. Ez látszólag teljesen ellentétes a Jézus által kifejezett isteni akarattal, Ő ugyanis nem a megosztottságért, hanem az egységért imádkozott főpapi imájában (János 17:20-22)!

A reformáció szó jelentése: *visszaalakítani*. A reformációt szorgalmazó keresztények mindig is az egyház egy korábbi, tisztább állapotát tekintették a

kívánatos ideálnak. Számtalan mozgalom tűzte zászlajára a pünkösdkor létrejött apostoli egyház hitéhez, formájához és gyakorlatához való visszatérést. Mégis, mind a mai napig óriási szakadék tátong a jelenlegi és a Bibliában feljegyzett kereszténység között. Az őszinte keresztények látják ezt, és várják az „utolsó reformációt”, a teljes visszatérést a kereszténység gyökereihez.

Ezen a ponton azonban felmerülhetne egy fontos kérdés, ha ezt a legtöbb reformációs mozgalom nem hagyná teljesen figyelmen kívül: Pontosan *hova* is kell visszatérni? Lehetséges, hogy az eddigi reformációk is mind azért vallottak kudarcot, mert

az, amit ideálnak gondoltak, már elindult az Isten tervétől való eltávolodás útján? Lehetséges, hogy az Apostolok cselekedeteiben feljegyzett állapothoz való visszatérés nem is elég Isten földi művének befejezéséhez?

A legtöbb keresztény úgy gondolja, hogy mindaz, amit az apostoli egyházzal feljegyez a Biblia, csak pozitív – elvégre a Szent Lélekkel betöltött apostolok nem tévedhettek! Ez az idealizált kép azonban – mely szerint az első századi kereszténységben minden Isten akarata szerint történt – nem állja meg a helyét a bizonyítékok mérlegén. Folyóiratunk jelen számában szeretnénk rámutatni arra, hogy az apostoli egyházban már nagyon hamar elindult egy olyan folyamat, ami a későbbi századok kereszténységére is rányomta a bélyegét. Ezen a háttérrel különösen elgondolkodtató a kérdés, hova is akarunk reformálni... ■

Tartalomjegyzék

Reformációk.....	1
A törvényszegés titka - 1. rész.....	2
A törvényszegés titka - 2. rész.....	7
Ki az a Jakab?!.....	12

A törvényszegés titka – 1. rész

Az apostoli egyház hanyatlása

„Nehogy valaki valamiképpen félrevezessen titeket, mert nem jön el az addig, amíg be nem következik előbb a szakadás, és megjelenik a törvénytípró, a kárhozat fia, aki ellene veti és fölébe emeli magát mindennek, amit istennek vagy imádat tárgyának tartanak, annyira, hogy maga ül be Isten templomába, isten gyanánt mutogatva magát. Nem emlékeztek rá, hogy már elmondtam ezeket nektek, amikor nálatok voltam? És tudjátok, hogy most még mi tartja vissza, hogy csak a maga idejében jelenjen meg? Működik ugyan már a törvénytíprás titkos bűne, csak hogy azt, aki most még visszatartja, el kell távolítani az útból.” (2Thesszalonika 2:3-7)

Ebben a szakaszban Pál leírja, Sátán hogyan próbál befurakodni a keresztény egyházba, hogy megszerezze fellette az uralmat. A leírás szerint e sátáni támadás elsöprő sikerrel jár majd, aminek eredményeként megjelenik „a törvénytípró” [más fordítás szerint: „a bűn embere”].

Utalások

A Bibliában két igeszakasz van, ami segít a „törvényszegés titkának” azonosításában. Az egyik Pál, a másik János írásaiiban található:

„Működik ugyan már a **törvényszegés titka**, csak hogy azt, aki most még visszatartja, el kell távolítani az útból.” (2Thesszalonika 2:7; pontosítva)

„Gyermekeim, itt az utolsó óra, és amint hallottátok, az antikrisztus eljön, most pedig sok antikrisztus támadt, amiből tudjuk, hogy itt az utolsó óra. Közülünk váltak ki, de nem voltak közülünk valók, mert ha közülünk valók lettek volna, velünk maradtak volna. De nyilvánvalóvá kellett lennie, hogy nem mind közülünk valók.” (1János 2:18-19)

Láthatjuk tehát, hogy a törvényszegés titka már akkor is működött a keresztény egyházban, amikor Pál a thesszalonikai gyülekezethez írta levelét, i. sz. 52-ben. Ez az ördögi munka akkor még nem juthatott teljes sikerre, mert Valaki ellenállt ennek, és

megakadályozta föülkerekedését. Ez a személy nyilvánvalóan Jézus Krisztus volt, akinek lelkét Sátán nem győzhette le. Azonban – ahogy Pál előre vetítette – Jézust el fogják távolítani a maga helyéről az egyházban, és ez megnyitja majd az utat a „törvényszegés titka” számára, hogy teljesen átvegye az uralmat.

Gondolkodjunk el ezen egy pillanatra! Sátán aligha számíthatott volna sikerre, ha nyíltan próbálja meg átvenni a hatalmat a keresztény egyház felett; vagy ha nyíltan ajánlja fel a gonoszság erőivel való szövetséget. Ezért használja a Szentírás ennek a módszernek a jellemzésére a „titok” szót, mivel ez elsősorban a keresztények öszszeszeváráására épít. Egy olyan dologról van szó, ami első ránézésre vonzó, mert a keresztények jól felfogott érdekében áll, és nehe-

zen felismerhető, mi vele a probléma. Valami, amivel a legőszintébb keresztényeket is meg lehet tévesztetni. A „törvényszegés titkának” egy olyan tanításnak kell lennie, ami a Szentíráson alapszik, és bár egy Istenhez vezető utat kínál, valójában mégis a törvényszegés fogságában tartja az embereket. Ezért nevezi ezt a Szentírás a „törvényszegés titkának”.

A Biblia azonban ennél is tovább megy, és feltárva a hitehagyást, azonosítja ennek terjesztőit. János kijelenti, hogy „közülünk váltak ki” (1János 2:19). Az apostol, aki 50 évvel Pál után írt, már egy ideje szemlélte eme titok kibontakozását a keresztény egyházban, s egy megdöbbenő és fontos részletre hívta fel a figyelmet: Nem csupán arról volt már szó, hogy néhány keresztény elfogadta a törvényszegés titkát, hanem egyenesen ők hirdették!

Mint egy trójai faló, a törvényszegés sikeresen megfertőzte és legyőzte a kereszténységet. Sátán hiába próbálta elpusztítani a keresztény egyházat a zsidók, Heródes kardja és Róma vasmarka által, kudarcot vallott. Most azonban taktikát változtatott és sokkal nagyobb sikert aratott egy olyan eszmével, ami az egyházba becsempészve Krisztus leghűségesebb követőit is a gyilkos vírus hordozóivá tette.

Mint egy trójai faló, a törvényszegés sikeresen megfertőzte és legyőzte a kereszténységet.

A törvényszegés titkáról tehát az alábbi jellemzőket tudtuk meg:

1. Már Pál idejében is létezett a keresztény egyházban
2. Teljesen ellentétes Krisztus evangéliumával
3. Olyan rafináltan leplezett volt, hogy sok keresztényt megejtett
4. Hitvalló keresztények hitték és terjesztették

A titok megjelenik

Ha azonosítani szeretnénk ezt a titkot, a következő kérdést érdemes megvizsgálni: Mi az a vallási tanítás, amelyet keresztények hirdettek a keresztény egyházban Pál idejében, és amely ellen ő maga is teljes erejével küzdött? Volt ugyanis egy tanítás, amiről Pál határozottan kijelentette, hogy semmi köze Krisztushoz, sőt elfogadása Krisztus megtagadásával jár. Ha megvizsgáljuk Pál írásait, nem nehéz megállapítani, mi is volt az, amit ilyen nyíltan és keményen elítélt. Figyeljük meg a következő igeverseket:

„Ti, akik a törvény által akartok megigazulni, elszakadtatok Krisztustól, és kiestetek a kegyelemből.” (Galata 5:4)

„Nem teszem érvénytelenné az Isten kegyelmét, mert ha törvény által van az igazság, akkor Krisztus hiába halt meg.” (Galata 2:21)

Pál szembeszállt az eszmével, miszerint Isten igazságosságának elnyeréséhez még valami más is szükséges a Krisztusba vetett egyszerű hiten túl.

Amikor valaki kutatja Pál írásait, azonnal észreveszi, hogy ő rengeteget írt a törvénnyel való helytelen kapcsolat veszélyeiről. Sőt, állandó harcban állt egy bizonyos mozgalommal a keresztény egyházon belül, amely az embereket ebbe a törvényhez való helytelen viszonyba akarta vonni. Azok, akik szembeszálltak Pál evangéliumával, a hit egy másik útját kínálták fel. Azt az eszmét hirdették, hogy Isten igazságosságának elnyeréséhez még valami más is szükséges a Krisztusba vetett egyszerű hiten túl.

Az antiókhiai válság

Ez egy annyira fontos kérdés, hogy a Biblia részletesen és nagyon világosan felvázolja előttünk, hogyan alakult ki ez a vita. Megdöbbentő, hogy ennek ellenére a legtöbb keresztény fel sem fogja

annak jelentőségét, amit a Biblia erről a témáról mond. Az Apostolok cselekedeteiről szóló könyv 14. fejezetének végén azt olvassuk, hogy Pál és Barnabás Antiókhiaába hajózott, és „*ott aztán nem kevés időt töltöttek a tanítványokkal*” (Apostolok cselekedetei 14:26,28). A Szentírás szerint egy idő után azonban néhány váratlan látogató érkezett hozzájuk a gyülekezetbe:

„Némelyek, akik Júdeából jöttek le, így tanították a testvéreket: Ha nem metélkedtek körül Mózes rendtartása szerint, nem üdvözülhettek. Amikor emiatt Pálnak és Barnabásnak nem kis ellentéte és vitája támadt velük, úgy határoztak, hogy ebben a kérdéses ügyben Pál és Barnabás és mások is közülük menjenek fel az apostolokhoz és a vénekhez Jeruzsálembe.” (Apostolok cselekedetei 15:1-2)

Ez a találkozás mélyen megrendítette az antiókhiai gyülekezetet, és súlyosan megzavarta a testvérek közötti összhangot. Ez hihetetlenül hangzik, mégis ezt írja a Biblia. A leírás szerint komoly vita zajlott, és talán az sem kizárt, hogy már-már veszekedés-

hez közelített a dolog. Hogyan lehetséges, hogy ez a kérdés ennyire felszította a kedélyeket? Hogyan történhetett, hogy Pál szavát – aki vezető apostol, próféta és pásztor volt Antiókhiaiban – ennyire semmibe vették ebben a kérdésben, és már-már egyházszakadás veszélye fenyegetett?

Mindenekelőtt vegyük észre, hogy a kérdéses tantétel hirdetői keresztények voltak, akik Júdeából, a keresztény egyház központjából érkeztek. Júdeából származott a hit, Jézus ott végezte földi szolgálatát, a szent Lélek ott áradt ki pünkösdkor, ott élt és munkálkodott a legtöbb apostol – emberi számítás szerint az ottani keresztényeknek kellett a legtisztább evangéliumi ismerettel rendelkezniük. Ezeket az embereket, akik az egyház „főhadiszállásáról” érkeztek, jókora tekintély övezte. Természetes volt a hívők részéről az a feltételezés, hogy ha ezek az emberek a jeruzsálemi gyülekezet hitét képviselik, akkor nem is tévedhetnek. Befolyásuk annyira erősnek bizonyult, hogy még Pál tekintélye és ismerete sem tudta az antiókhiai testvérek elméjében elrendezni a kérdést. Ezért döntöttek úgy, hogy küldöttséget küldenek Jeruzsálembe az ügy tisztázására: Pált, Barnabást, és néhány antiókhiai hívőt.

Jeruzsálemben

„Amikor megérkeztek Jeruzsálembe, a gyülekezet, az apostolok és a vének fogadták őket, ők pedig elbeszélték, miket tett velük Isten. Előálltak azonban néhányan, akik a farizeusok pártjából lettek hívőkké, és azt mondták, hogy körül kell metélni azokat, és meg kell parancsolni nekik, hogy tartsák meg Mózes törvényét.” (Apostolok cselekedetei 15:4-5)

Itt egy nagyon érdekes tényre lehetünk figyelmesek azokat illetően, akik a mózesi törvény megtartását szorgalmazták. E tanítás legfőbb szószólói azok voltak, „akik a farizeusok pártjából lettek hívőkké”. Ne feledjük: Krisztus földi szolgálata idején a farizeusok csoportja volt az Úr egyik legelszántabb **ellensége**. Állandóan kritizálták, és gyakran törvényszeggéssel vádolták Őt.

Úgy tűnik, a későbbiekben mégis egyre több farizeus tért át Krisztus vallására. Pál apostolhoz hasonlóan – aki maga is farizeus volt (Filippi 3:5) – Krisztus egykori ellenségei elfogadták tanításait és csatlakoztak a keresztény egyházhoz. Ugyanakkor – bár e farizeusok ugyanúgy vallást tettek Krisztus mellett, mint Pál – tőle eltérően nem dobták ki a judaizmusból magukkal cipelt batyut, amikor megtértek Krisztushoz. Pál a következőképpen írja le ezzel kapcsolatos tapasztalatát:

„körülmetéltek nyolcadnapon, Izráel nemzetségéből, Benjámin törzséből való vagyok, zsidó a zsidók közül, törvény tekintetében farizeus, buzgóság tekintetében az egyházat üldöző, a törvénybeli igazság tekintetében pedig feddhetetlen voltam. De amik nekem egykor nyereségek voltak, azokat kárnak ítéltém Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének gazdagsága miatt,

akiért kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem, és benne olyannak bizonyuljak, mint akinek nincs saját igazságom a törvényből, hanem a Krisztusban való hit által van igazságom, Istentől való igazságom a hit alapján” (Filippi 3:5-9)

Úgy tűnik, a hívővé lett farizeusokhoz képest Pál hozzáállása kirívó volt. Egykori társai között alig akadt olyan, aki mindenben követte volna Krisztust, és Pálhoz hasonlóan elvetette volna a judaizmust. A leírás alapján nyilvánvalóvá válik, hogy a jeruzsálemi gyülekezetet kezdték elárasztani az egykori farizeusok (ez volt Sátán trójai falova),

akik számára a keresztény hit ezt jelentette: „Elfogadjuk, hogy a názáreti Jézus a Messiás, ha a keresztények is elfogadják, hogy a törvény szükséges része a keresztény életnek.”

Ez a gondolkodás természetesen nem jelentett gondot a hívő zsidóknak, hiszen a törvény születésüktől fogva hétköznapi életük részét képezte. Valójában egy zsidó el sem tudta volna képzelni az életét a törvény nélkül. Sokan közülük nyilván arra a meggyőződésre jutottak, hogy Jézus egyszerűen csak azért jött, hogy valamit hozzáte-

gyen a vallásukhoz, nem pedig azért, hogy megváltoztassa azt. Számukra Jézus és a törvény egymás mellett létezett tovább. Amikor azonban a zsidók elkezdtek a törvény előírásait a frissen megtért pogányokra is alkalmazni, akkor kérdésessé vált a törvény megtartása iránt támasztott követelmény.

Vegyük észre, milyen kifejezéseket használtak a farizeusok: meg kell „parancsolni” nekik! Ez a farizeusok törvény alapú gondolkodásmódját tükrözi. A hangsúly nem Krisztus életén van, ami a hívőkben működik, hanem a külsődleges szabályokon és ceremóniákon, amelyeket meg kell parancsolni az embereknek. Valójában a törvényeskedés alapelveit akarták a hívőkre ráerőltetni.

Péter beszéde

Rögtön az első beszámoló után „összegyűltek... az apostolok és a vének, hogy megtárgyalják ezt az ügyet” (Apostolok cselekedetei 15:6). Ez döbbenetes! Mit kellett ezen „megtárgyalni”?! Számunkra ez olyan triviális kérdésnek tűnik, hogy azt gondolnánk, az apostolok kapásból meg tudták válaszolni. Ha azonban alaposabban megvizsgáljuk, mi történt, láthatjuk, hogy az apostoli egyház helyzete korántsem volt olyan tökéletes, mint azt sokszor képzeljük. Bár az apostolok pünkösdkor elnyerték a szent Lélek keresztségét, és megbízatást kaptak arra, hogy az egész világnak elvigyék az evangéliumot, továbbra sem rendelkeztek tökéletes ismerettel. Olyannyira nem, hogy ebben az ügyben, amely számunkra oly egyszerűnek tűnik, bizonytalanok voltak Isten akaratát illetően! Ne feledjük: a szóban forgó kérdés az volt, hogy a pogányok közül megtért hívőket kötelezzék-e a körülmetélkedésre és Mózes törvényének megtartására. A tanácskozás alakulásának jegyzőkönyve további megdöbbentő részleteket tartalmaz. Lukács ezt egyszerűen így írja le:

„Amikor nagy vita támadt...” (Apostolok cselekedetei 15:7)

Ebben a Lélekkel telt gyülekezetben szinte egymásnak esnek a testvérek egy súlyos tanbeli különbség miatt! Senkinek sincs egyértelmű válasza, senki nem mondhatja, hogy az Úr ezt és ezt mutatja nekem! Talán ez kicsit segít az ihletés természetének megértésében is: ne gondoljuk azt, hogy egy szent Lélekkel megkeresztelt vagy egy lelki ajándékkal megáldott személynek automatikusan mindent tudnia kell. Ami viszont nyilvánvaló, hogy ezen a jeruzsálemi zsinaton Pál és Barnabás egy farkanyit sem volt hajlandó álláspontjából engedni, másrésről pedig a törvény védnökei is hasonló elszántsággal küzdöttek a zsidó elvekért, amelyeket az egész keresztény egyházra szerettek volna kiterjeszteni.

Végül Péter állt fel, és egy olyan érvelést adott elő, amely pontot tett a vita végére:

„Amikor nagy vita támadt, felkelt Péter, és azt mondta nekik: Testvéreim, férfiak, tudjátok, hogy Isten már régóta kiválasztott engem közületek, hogy a pogányok az én számból hallják az evangélium beszédét, és higgyenek. A szíveket ismerő Isten pedig bizonyosságot tett mellettük, mert nekik éppen úgy megadta a szent

Lelket, mint ahogy nekünk is, és semmi különbséget nem tett közöttünk és közöttük, mert hit által tisztította meg a szívüket. Most azért miért kísértitek Istent, hogy a tanítványok nyakába olyan igát tegyetek, amelyet sem atyáink, sem mi nem tudtunk elhordozni? Mert hisszük, hogy mi is az Úr Jézus Krisztus kegyelme által üdvözülünk, éppen úgy, mint ők.” (Apostolok cselekedetei 15:7-11)

Péter cáfolhatatlan érvelésének nagy ereje volt. Mindenki ismerte a történetet, hogyan nyerték el a pogány hívők a szent Lélek ajándékát anélkül, hogy a törvény bármely részét megtartották volna! Ezáltal világossá vált, hogy Isten senkitől nem várta el, hogy megtartsa a törvényt, mielőtt legdrágább ajándékából, Krisztus igazságosságából részesítené a szent Lélek keresztsége által.

Figyelemreméltó, hogyan jellemzi Péter e keresztény farizeusok azon törekvéseit, hogy a körülmetélkedést és a törvényt ráerőltessék a pogányokra. Azt mondja, ez olyan **iga**, *„amelyet sem atyáink, sem mi nem tudtunk elhordozni”*. Később maga Pál is ezzel a kifejezéssel utal a törvény gyakorlására, amikor a galáciai pogány testvéreknek ír:

„Ezért álljatok meg abban a szabadságban, amelyre Krisztus megszabadított minket, és ne engedjétek magatokat újból a szolgaság igájába fogni! Íme, én, Pál mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek, Krisztus semmit sem használ nektek.” (Galata 5:1-2)

Mindketten úgy utaltak Mózes törvényének gyakorlására, mint egy fojtogató igára, amely nyakukat körülfogva szolgaságban tartja őket. Péter egy olyan kijelentéssel zárta le beszédét, amelyről soha nem lett volna szabad megfeledkezniük a keresztényeknek; és ez kellene, hogy meghatározza a törvény és annak gyakorlása iránti hozzáállásukat mindenkor:

„Mert hisszük, hogy mi is az Úr Jézus Krisztus kegyelme által üdvözülünk, éppen úgy, mint ők.” (Apostolok cselekedetei 15:11)

Azzal, hogy Krisztust az Őt megillető helyre helyezi, Péter kijelenti, hogy Ő tökéletesen elégséges az ember üdvösségéhez. Az embernek nincs szüksége semmi másra. Pont! Ez a kereszténység! Vegyük észre, hogy ez éles ellentétben állt a farizeusi párt követelésével, mely szerint minden hívőt kötelezni kell Mózes törvényének megtartására.

Jakab határozata

„Miután elhallgattak, Jakab szólalt fel: ... Azért én úgy ítélem meg, hogy nem kell háborgatni azokat, akik a pogányok közül térnek meg Istenhez, hanem írjuk meg nekik, hogy tartózkodjanak a bálványok tisztátalanságaitól, a paráznaságtól, a fulladt állattól és a vértől. Mert Mózesnek régi nemzedékek óta városenként megvannak a hirdetői, hiszen a zsinagógákban minden szombaton olvassák.” (Apostolok cselekedetei 15:13,19-21)

Jakab megértette, hogy ez a kérdés a keresztény egyház szakadásával fenyeget, és ezért egy közép-utas megoldást javasolt: A zsidó keresztényeket nem kell a törvény elhagyására ösztönözni. Ez a veszély amúgy sem fenyeget, hiszen Mózes (a törvényt) továbbra is minden szombaton olvassák a zsinagógákban. A zsidó testvéreknek nyilvánvalóan ez volt az egyik legnagyobb félelme. Nem tudtak lemondani örökségükről, és kényelmesebbnek tartották azt a hibrid vallást, amely összekeverte Jézus Krisztus tiszta evangéliumát a judaizmus törvényeskedésével. Ha megértjük, hogy számukra Mózes törvénye nem csupán egy vallás volt, hanem egyben kultúrájuk és nemzeti örökségük is, talán nagyobb együttérzést tudunk tanúsítani irántuk. Ugyanakkor az evangélium és a törvény összevegyítése nem az egyház javát szolgálta, és valójában csak azt érte el, hogy beszennyezte a tiszta evangéliumot és összezavarta az emberek elméjét az üdvösség valódi feltételeit illetően.

Úgy tűnik, még maguk az apostolok sem voltak teljesen mentesek a törvényeskedő gondolkodástól. Ha ez a kijelentés túlzásnak hat, gondoljunk csak bele, milyen nagy vita folyt közöttük, mielőtt Péter érvelése mindnyájukat meggyőzte volna. Világos, hogy sokuknak nem volt olyan határozott elképzelésük arról, hogy az üdvösség egyedül a Krisztusba vetett hit által van.

Figyeljük meg, hogy Jakab ezután azt javasolta, adjanak a pogányoknak egy módosított, négy parancsból álló törvényt. Megegyeztek, hogy a zsinat írja meg nekik, „hogy tartózkodjanak a bálványok tisztátalanságaitól, a paráznaságtól, a fulladt állattól és a vértől” (Apostolok cselekedetei 15:20). Bár

nem parancsolták meg nekik az egész törvény megtartását, mégis ragaszkodtak hozzá, hogy legalább egy kis részét kötelezővé tegyék számukra. Ez az eljárás pedig továbbra is az igazságosság törvény szerinti megközelítésén alapult.

A jeruzsálemi csalódás

„Ezt írták saját kezükkel: Az apostolok, a vének és a ti testvéreitek az Antiókhában, Szíriában és Ciliciában levő pogányok közül való testvéreknek üdvözetünket küldjük! Mivel azt hallottuk, hogy némelyek közülünk kimentek, és megháborítottak titeket beszédeikkel feldúlva lelketeket – ők tőlünk megbízást nem kaptak –, miután egy értelemre jutottunk, jónak láttuk, hogy férfiakat válasszunk ki, és elküldjük őket hozzátok szereteteinkkel, Barnabással és Pállal.

Ezek olyan emberek, akik életüket tették kockára a mi Urunk Jézus Krisztus nevéért. Elküldtük tehát Júdást és Szilászt, akik élőszóval is tudtokra adják ugyan-ezeket. Mert tetszett a szent

Léleknek és nekünk, hogy ne tegyünk több terhet rátok ezeken a feltétlenül szükséges dolgokon fölül: hogy tartózkodjatok a bálványáldozati hústól, a vértől, a fulladt állattól és a paráznaságtól. Jól teszitek, ha ezektől őrizzetek. Legyetek egészségben!” (Apostolok cselekedetei 15:23-29)

Figyeljük meg, a levél egyáltalán nem arra buzdítja a hívőket, hogy NE szakadjanak el Krisztustól, és hogy Hozzá ragaszkodjanak hit által. Csupán a Jakab által javasolt négy parancsot tartalmazza. Nem nehéz elképzelni, milyen változást hozott ez a levél a pogány keresztények gondolkodásában: figyelmük Jézusról a négy parancsot betöltésére irányult, melyhez az az ígéret társult, hogy ha ezektől őrizzek, egészségesek lesznek (29.v.)! A pogány keresztények számára így egy újabb út nyílt: nem a Sínai-hegyről származó törvény útja, hanem a Jeruzsálemből származó törvényé. Az elv azonban ugyanaz volt: ügyelj arra, amit **teszel**, és akkor üdvözlés! Ha nem szeged meg a szabályokat, akkor jó keresztény leszel! ■

David Clayton és Vlad Ardeias

[Folytatás a következő cikkben...]

A törvényszegés titka – 2. rész

Az apostoli egyház bukása

A galáciai vita

Valamivel a jeruzsálemi tanácskozás után a vita ismét fellángolt, ezúttal Galáciában. A Galatákhoz írt levél második fejezetében Pál apostol hivatkozik a jeruzsálemi tanácskozásra, és a saját szemszögéből írja le a történeteket:

„Azután tizennégy esztendő múlva ismét felmentem Jeruzsálembe Barnabással együtt, és magammal vittem Tituszt is. Kijelentés következtében mentem fel, és eléjük tártam az evangéliumot, amelyet a pogányok között hirdetek, de külön a tekintélyeseknek, hogy valami módon hiábavaló ne legyen futásom. De még a velem levő Tituszt sem kényszerítette senki körülmetélkedésre, noha görög volt, még a belopakodott hamis testvérekért sem, akik alattomban közénk lopóztak, hogy kikémleljék szabadságunkat, amelyet Krisztus Jézusban kaptunk, és így minket szolgálva tegyenek. Ezeknek egy pillanatra sem adtuk meg magunkat, hogy az evangélium igazsága megmaradjon számotokra.” (Galata 2:1-5)

Pál hamis testvéreknek nevezte a törvény hirdetőit.

A tanácskozás résztvevői közül Pál kiemelten beszél egy olyan csoportról, akik szerették volna, ha Tituszt körülmetélik. Úgy utal ezekre, mint hamis testvérekre, *„akik alattomban közénk lopóztak, hogy kikémleljék szabadságunkat, amelyet Krisztus Jézusban kaptunk, és így minket szolgálva tegyenek”* (Galata 2:4).

Ez nyilvánvaló utalás a hívővé lett farizeusokra. Ők szorgalmazták leginkább, hogy a pogányoknak körül kell metélkedniük és meg kell tartaniuk a törvényt. A jeruzsálemi testvérek tárt karokkal fogadták ezeket a hívő farizeusokat. Sokan valószínűleg a kereszténység győzelmét látták abban, hogy ezek a nagy tiszteletnek örvendő zsidó emberek elfogadták Jézust Messiásnak. Azt gondolom, ez ahhoz lenne hasonlítható, mintha napjaink tekintélyes teológus professzorai egyszer csak elfogadnák az istenséggel kapcsolatos igazságot. Sok hasonló gondolkodású testvérünk ezt a fordulatot az Atyáról és Fiáról szóló igazságot hirdető mozga-

lom győzelmeként élné meg. De pontosan itt érhető tetten a különbség az emberi gondolkodás és az isteni látás között.

Pál apostol *hamis testvéreknek* nevezi ezeket az embereket, akik csak azért jöttek közénk, hogy *kikémleljék szabadságunkat*, és ismét *szolgává tegyenek* minket! Kijelentette, hogy tudatosan kereszténynek álcázzák magukat, azzal a határozott céllal, hogy megfosszák a keresztényeket szabadságuktól, és ismét a *szolgaság igáját* vessék rájuk, vagyis a törvény útját. Pál és Barnabás teljes mértékben átlátta, hogyha engednek a nyomásnak, az evangélium erejét veszti. Az igazság és az emberek iránti szeretetből határozottan és megalkuvást nem tűrő módon álltak ellene eme „megtért” farizeusok követeléseinek. Minden bizonnyal azok, akiket *„oszlopoknak tekintenek”* (Galata 2:9) – név szerint Jakab, Péter és János –, szintén elfogadták ezeket a *hamis testvéreket*, és az is nyilvánvaló, hogy a farizeusok által képviselt, torz evangélium teljesen hatalmába kerítette a júdeai egyházat.

Pál azonban nem volt hajlandó kiegyezni ezzel a tévedéssel, és úgy tűnik, azon kevesek egyike volt, aki szembe mert szállni ezzel a keresztény egyházba befurakodott, titokzatos, hamis elemmel. Pál felfogta, mi történik, és az efézusi testvéreknek elmondott utolsó prédikációjában előre is vetítette a jövőt:

„Tudom, hogy távozásom után ragadozó farkasok jönnek közétek, akik nem kímélik a nyáját.”
(Apostolok cselekedete 20:29)

Egy gonosz, kettős mérce

A jeruzsálemi tanácskozás után Pál és Barnabás visszatért Antiókhia, és ott maradtak egy ideig:

„Azok tehát, miután elbocsátották őket, lementek Antiókhia, összehívták a gyülekezetet, és átadták a levelet. Amikor felolvasták, örültek a bátorításnak. Júdas és Szilász, akik maguk is próféták voltak, sok beszéddel bátorították és erősítették a testvéreket. Egy ideig ott maradtak,

majd a testvérek békeességgel elbocsátották őket azokhoz, akik küldték őket. (De Szilász jónak látta, hogy ott maradjon.) Pál és Barnabás ugyancsak Antiókhában időzött, többekkel együtt tanítva és hirdetve az Úr igéjét.” (Apostolok cselekedetei 15:30-35)

Ebben az időben azonban egy másik esemény is történt, amely rámutat arra, hogy a törvényeskedő gondolkodás milyen mélyen megfertőzte a keresztény egyházat, és milyen visszataszító magatartásformákat produkált, amelyek véget vetettek az igazi krisztusi vallásnak. Ezt a történetet megvizsgálva még nyilvánvalóbbá válik, hogy a törvényszegés *titka* már akkor működött közöttük, sőt rendszeren be is fészkelte magát. Pál apostol a Galatákhoz írt levélben részletezi ezt az eseményt:

„Amikor pedig Kéfás Antiókhába jött, nyíltan szembeszálltam vele, mert rászolgált a feddésre. Mert mielőtt néhányan odajöttek Jakabtól, a

pogányokkal együtt evett, amikor pedig azok megérkeztek, visszavonult és elkülönült, mert félt a körülmetélkedésből valóktól. És vele képmutatószkodott a többi zsidó is, úgyhogy Barnabás is belesodródott képmutató magatartásukba. De amikor láttam, hogy nem járnak egyenesen, az evangélium igazságának megfelelően, mindnyájuk előtt azt mondtam Kéfásnak: Ha te zsidó létedre pogány módra, nem pedig zsidó módra élsz, hogyan kényszerítheted a pogányokat, hogy zsidó módra éljenek?” (Galata 2:11-14)

Nem sokkal a jeruzsálemi tanácskozás után Péter úgy döntött, meglátogatja az antiókhiai hívőket – Pál és Barnabás pedig még ott tartózkodtak. Krisztus evangéliumához és a valódi keresztény lelkületéhez híven, minden testvér együtt evett az asztalnál, élvezve a közösséget – úgy a zsidó hívők, mint a pogány hívők –, mindnyájan testvériségben és egységben. Amikor azonban Péter hirtelen kipillantott az ablakon, meglátta, hogy Júdeából más testvérek is érkeztek. Pál külön megemlíti, hogy ezek a testvérek *Jakabtól jöttek*. Az egyházban bizonyára különböző pártok voltak, különböző elgondolásokkal, és az újonnan érkezők értelemszerűen Jakab pártjához tartoztak [lásd a következő cikket: Ki az a Jakab?!].

Ekkor egészen megdöbbentő dolog történt: Péter azonnal elsurrant az asztaltól – pogány testvérei mellől –, és úgy tett, mintha nem is velük együtt ült és evett volna. De mivel ezt Péter, a nagy tiszteletnek örvendő jeruzsálemi vendég tette, befolyása a többi zsidó hívőre is olyan hatást gyakorolt, hogy a zsidók – még Barnabás, Pál legközelebbi munkatársa is – felálltak, és Péter példáját követve elkülönítették magukat a pogányoktól az asztalnál. Csak egyetlen zsidó maradt ülni: Pál!

Van min csodálkozni a jeruzsálemi gyülekezet állapotát illetően, ha belegondolunk, hogy még Péter is félt az újonnan érkezők megbotránkoztatásától, akik pedig Jakabot képviselték! Miért félt Jakabtól? Miért tűnik úgy, hogy Jakabnak olyan nagy hatalma és tekintélye volt? Akármi is volt az ok, egy dolog nyilvánvaló: az egyházban valami nagyon kisiklott, és a törvényeskedés lelkülete teljes mértékben eluralkodott a jeruzsálemi gyülekezetben.

A törvényeskedő gondolkodás mélyen megfertőzte a keresztény egyházat, és visszataszító magatartásformákat produkált.

Pál azonban ekkor felemelkedett és mindnyájukat megdorgálta, de különösen Pétert. Ő vezető volt az egyházban, neki kellett volna a legjobb példával elől járnia. Éppen ezért ő érdemelte ki a legkeményebb feddést is:

„De amikor láttam, hogy nem járnak egyenesen, az evangélium igazságának megfelelően, mindnyájuk előtt azt mondtam Kéfásnak: Ha te zsidó létedre pogány módra, nem pedig zsidó módra élsz, hogyan kényszerítheted a pogányokat, hogy zsidó módra éljenek? Mi, természet szerint zsidók és nem a pogányok közül való bűnösök vagyunk, és tudjuk azt, hogy az ember nem igazul meg a törvény cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által. Ezért mi is Krisztus Jézusban hittünk, hogy megigazuljunk a Krisztusban való hitből, nem pedig a törvény cselekedeteiből, mivel a törvény cselekedeteiből nem igazul meg senki.” (Galata 2:14-16)

Pál ismét felemelte a hangját a hamis és gonosz hibrid-evangéliummal szemben. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy *valami* nagyon mély gyökeret vert az egyházban, és már ott, akkor, két nagyon különböző evangéliumi szemlélet kezdett kibontakozni. Az egyik a zsidók verziója volt, a másik a pogányoké. Gyakorlatilag az egyház kettészakadt a nemzetiségi és osztálybeli hovatartozás kérdése

mentén, aminek garantált eredménye a Krisztus által tanított és megélt szeretet és testvériség igaz elveinek teljes elutasítása. A törvényszegés titka már munkálkodott, és Pál volt szinte az egyetlen, aki – látva a veszélyt – meghúzta a vészharagot.

Az utolsó jeruzsálemi látogatás

Néhány évvel később Pál úgy döntött, visszatér Jeruzsálembe, és meglátogatja az ottani testvéreket. Az úton lépten-nyomon figyelmeztette őt Isten Lelke, hogy nagy veszély vár rá a zsidó fővárosban, és ha odamegy, letartóztatják és bebörtönözik. Pált azonban ellenállhatatlan vágy hajtotta Jeruzsálembe, és minden figyelmeztetést elutasított, ami utazása ellen szólt.

„Amikor Jeruzsálembe érkeztünk, örömmel fogadtak minket a testvérek. Másnap pedig Pál velünk együtt bement Jakabhoz, és a vének mindnyájan ott voltak. Köszöntötte őket, és részletesen elmondta, mit tett Isten a pogányok között a szolgálata által.” (Apostolok cselekedetei 21:17-19)

„Azok pedig ezt hallva dicsőítették Istent, és azt mondták neki: Látod, testvér, milyen sok ezren vannak a zsidók között, akik hívők, és mindnyájan buzognak a törvényért! Felőled pedig azt hallották, hogy te mindazokat a zsidókat, akik a pogányok között vannak, a Mózesztől való elszakadásra tanítod, azt mondva, hogy ne metéljék körül fiaikat, és ne tartsák meg a zsidó szokásokat.” (Apostolok cselekedetei 21:20-21)

Pál Jeruzsálembe érkezése – pontosabban az általa hirdetett evangélium – ismét felgerjesztette a vitát. Jakab kifejtette Pálnak, hogy a keresztény egyház milyen sok ezer zsidóval gyarapodott, akik mind rendkívül buzgók voltak. Csakhogy miért is buzogtak? Krisztusért? Ó, nem; hanem a *törvényért!* Ezen a ponton döbbenetesen szemléltethetjük, milyen iszonyú következménye van az evangélium meghamisításának – mit eredményez egy látszólag ártatlan tévedéssel való megalkuvás, annak reményében, hogy ezáltal egy bizonyos embercsoport tetszését elnyerjük. Az egyház befogadta a „hívő” farizeusokat, de ennek ára volt. Ahelyett, hogy Krisztus vallását képviselték volna, a jeruzsálemi gyülekezet a judaizmus jobbkeze lett. Egy törvényeskedő klubba korcsosultak, amely már csak nevében volt „keresztény”, hiszen hiába állították, hogy Krisztusban hisznek, ha vallási gyakorlatukban megtagadták Őt. Valójában a jeruzsálemi gyülekezet által képviselt üzenet nem Krisztus evangéliuma volt, hanem egy „más evangélium”!

Figyeljük meg, hogy a Pálnak szóló tanács Jakabtól és a vénektől származott. Nyilvánvaló, hogy személyesen Jakab mondta ezeket Pálnak. Ő leginkább a törvény miatt aggódott. Attól félt, hogy néhány zsidó talán azt gondolja majd, hogy Pál, Krisztus apostola arra akarja rávenni a zsidó hívőket, hogy forduljanak el az ószövetségi törvényektől. Úgy tűnik, Jakabnak fontosabb volt a zsidó identitás, és a törvényhez való viszony megőrzése, mint az üdvösség útjának tisztán tartása. Az is valószínű, hogy a júdeai gyülekezet lényegesen kevesebb üldöztetésnek volt kitéve a zsidók részéről, miután visszatért a judaizmushoz. Többé már nem volt olyan nagy különbség közöttük és a többi judaista felekezet – úgy mint a farizeusok, a szadduceusok, az esszenusok, a zelóták, a Heródes-pártiak stb. – között. A júdeai kereszténység tulajdonképpen egy lett a többi zsidó vallási irányzat közül, és úgy tűnik, még viszonylag elfogadottá is vált – ezért is csatlakozott hozzájuk nagy számú zsidó. Lehetővé vált, hogy valaki különösebb bonyodalmak nélkül legyen kereszténnyé Júdeában, és ne kelljen üldöztetést szenvednie.

Jakab attól félt, hogy Pál szélsőséges hozzáállása megzavarná az egyház jelenlegi, kényelmes állapotát, és azt tanácsolta neki, tegyen valamit annak

érdekében, hogy eloszlassa a zsidók vele szemben támasztott előítéletét.

„Mi hát a teendő? Mindenképpen meg fogják hallani, hogy idejöttél. Tedd meg azért, amit mondunk neked. Van köztünk négy férfi, akik fogadalmat tettek. Vedd magad mellé őket, és tisztulj meg velük együtt, fizess ki a költségeiket, hogy megnyírhassák a fejüket, és így mindenki megtudja, hogy semmi sem igaz abból, amit felőled hallott, hanem te magad is úgy élsz, hogy a törvényt megtartod. A pogányokból lett hívőknek pedig már megírtuk azt a határozatot, hogy tartózkodjanak a bálványoknak áldozott hústól, a vértől, a fulladt állattól és a paráznságtól.” (Apostolok cselekedetei 21:22-25)

Jakab javaslatából kiderül, milyen teológiai álláspontok uralkodtak akkoriban a keresztény egyházban. Kétféle evangéliumuk volt: az egyik a zsidók számára, amely a törvény útját is tartalmazta; a másik pedig a pogányok számára, amely – per pillanat – nem tartalmazta a Sinai-hegyen elhangzott törvényt, csak a jeruzsálemi zsinat határozatát.

Ami ezután történt, azt nehéz megérteni. Pál apostol ráállt, hogy teljesíti a kérést, amely – egyebek között – egy állatáldozat felajánlását is magában foglalta. Ez a cselekedet már önmagában is – a törvény minden más részleténél inkább – Jézus Krisztus megtagadását jelentette. Fontos, hogy ebből megtanuljunk azt a leckét, milyen veszélyekkel járhat, ha *minden áron* összhangban akarunk lenni azokkal, akiket testvéreinknek tartunk. Bár a keresztény egység kíváncsú dolog, mégsem szabad mindent feladni érte. Az Isten iránti lojalitás, az Ő elvei iránti hűség **soha** nem lehet megalkuvás tárgya, kerüljön bármibe is!

„Akkor Pál maga mellé vette azokat a férfiakat, és másnap velük együtt elvégezte a tisztulási szertartást, bement a templomba, és bejelentette, hogy mikor telnek le a tisztulás napjai, addig pedig mindegyikükért bemutatják az áldozatot.” (Apostolok cselekedetei 21:26)

Pál rendíthetetlenül kiállt az evangélium igazsága mellett. A jeruzsálemi zsinaton világossá tette álláspontját, és Antióchiában is helytállt, amikor Pé-

tert megfeddte. Végül azonban vágya, hogy egységben legyen testvéreivel, felülírta helyes értékítéletét. Talán úgy érezte, hogy mivel úgyis mindenki tisztában van álláspontjával, nem árthat tanúságtételének, ha eleget tesz e kérdésnek. Elvégre testileg zsidó volt, és egyébként is oly elszántan vágyakozott arra, hogy népét segíthesse Krisztus elfogadásában. A jó szándék vezérelte, de hibát követett el. Isten segítsen bennünket, hogy tanuljunk

ebből a hibából, és mi magunk ne kövessük el újra ugyanezt! Bár Pál cselekedete némelyek szemében jónak tűnt, valójában oda vezetett, hogy megfosztotta az egyházat legnagyobb apostolatól, míg az evangélium ügyét egy jöttányit sem vitte előbbre.

Napjainkban két olyan vallási intézmény létezik, amely minden más vallásnál jobban összpontosít a rituálékra és a ceremóniákra: a judaizmus és a pápaság.

A törvényszegés titka

A keresztény egyház történelmének elemzésekor ezt a háttérben meghúzódó tragédiát nem sűrűn hangsúlyozzák. Ha azonban megfigyeljük, hogyan kerítette hatalmába a kereszténységet a törvényeskedés egyre növekvő áradata, világossá válik, hogy Pál a judaizmus szokásaihoz való visszatérésre – és ezzel együtt a Jézus hite ellen irányzott támadásra – gondolt, amikor a *törvényszegés titkáról* beszélt. Ez volt az a *valami*, ami már az ő idejében is működött, de még nem érte el hatásának csúcspontját. Az apostol szerint Valaki még visszatartotta eme gonoszság kibontakozását, de amikor ezt a Valakit félreteszik az útból, akkor ez a titok lehetőséget kap arra, hogy megmutassa magát teljes valójában. És ennek eredményként jelenik majd meg a „törvénytípró” [más fordítás szerint: „a bűn embere”].

Napjainkban két olyan vallási intézmény létezik, amely minden más vallásnál jobban összpontosít a rituálékra és ceremóniákra: a judaizmus és a pápaság. Az előbbi megtartotta a Mózes törvénye által előírt szokásokat és ceremóniákat. A Római Katolikus Egyház ezzel szemben sok szertartást – melyet átvett ugyan a törvényből – a pogánysághoz igazított. Mindkét vallási rendszer középpontjában a cselekedetek állnak, a különbség pedig az közöttük, hogy az egyik nyíltan tagadja Krisztust, a másik pedig antikrisztusi. A Római Katolikus Egyház nem más, mint a korai zsidó-keresztények törvénytárájának végső kiteljesedése. Egy olyan rendszer,

amely a mózesi korszak hierarchikus berendezkedését átvitte a keresztény egyházba, kialakítva így a papi osztályokat. Átvette a papság és a laikus köznép elvét, a liturgikus szertartásokat, beiktatott értelmetlen rituálékat, és a napok, hónapok, évek tartását mind Krisztus vallásának részévé tette. És mi lett ennek tragikus eredménye?

A törvényeskedő cselekedetek szükségképpen elbitortolták a Krisztust megillető helyet a korai keresztények elméjében és szívében. Ezt a következményt lehetetlen volt elkerülni. Krisztus nem tud együtt létezni egy rivális vallási rendszerrel.

„Íme, én, Pál mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek, Krisztus semmit sem használ nektek. Ismét bizonytságot teszek azért mindenkinek, aki körülmetélkedik, hogy köteles az egész törvényt megtartani. Ti, akik a törvény által akartok megigazulni, elszakadtatok Krisztustól, és kiestetek a kegyelemből.” (Galata 5:2-4)

Krisztust eltávolították az útból, és ez már az ősegyház tapasztalatában is megmutatkozott. Az Apostolok cselekedeteinek első fele tele van azokkal a hatalmas csodákkal és tettekkel, amelyek pünkösöd után, a Krisztus lelkével beteljesedett hívők által történtek. Lukács így írta le a keresztények tapasztalatát:

„Mindenkiben félelem támadt, ahogy az apostolok sok csodát és jelet tettek.” (Apostolok cselekedetei 2:43)

„Az apostolok keze által pedig sok jel és csoda történt a nép között, és mindnyájan egy akarat al a Salamon csarnokában voltak.” (Apostolok cselekedetei 5:12)

Krisztust eltávolították az útból, és ez már az ősegyház tapasztalatában is megmutatkozott.

A csodák hétköznapi dolognak számítottak az egyház életében. Jézus természetfeletti beavatkozása a dolgokba mindennapos volt. Azonban a tizenkettedik fejezettől fogva az ilyen jellegű események egyre ritkultak. A keresztény egyház első 15 évében történt csodákat – Krisztus rendkívüli megnyilvánulásait – fel sem lehetett volna jegyezni egyetlen könyvben; azonban ezen idő után a szerző már szinte csak Pál apostol szolgálatára és a rajta keresztül történt csodákra helyezi a hangsúlyt. Lehetséges, hogy Krisztust – azt a Valakit, aki eddig visszatartotta a törvényszegés titkának kibontakozását –, fokozatosan „eltávolították az útból” (2Thesszalónica 2:7), vagyis megfosztották az egyházban Őt megillető helytől? Mindenesetre ez összecseng Pál tanításával:

„Ti, akik a törvény által akartok megigazulni, elszakadtatok Krisztustól, és kiestetek a kegyelemből.” (Galata 5:4)

Bár ez a történet önmagában is meglehetősen megdöbbentő, fel kell tennünk magunknak egy nagyon gyakorlati kérdést: Ha a törvényszegés titkának sikerült meghódítania a keresztény egyházat egy olyan korban, amikor a tagok többsége személyesen is ismerte a Megváltót, és Pál apostol még élt, milyen erővel haladt előre ez a folyamat a következő nemzedékben? És mi a helyzet napjainkban? Immár kétezer éve fejlődik és tökéletesedik – vajon mennyire mélyen gyökerezik bennünk is a törvényszegés eme titka? Lehetséges, hogy még a legkiválóbb keresztények sem teljesen mentesek tőle...? ■

David Clayton és Vlad Ardeias

Időrendi összefoglaló a törvényszegés titkának kibontakozásáról

1. A törvényszegés titka elkezd munkálkodni; Pál vitába kerül Antióchiában a törvény hirdetőivel
2. A jeruzsálemi zsinaton Jakab különválasztja a zsidóknak és a pogányoknak szóló evangéliumot: a pogányoknak csak négy szabályt kell megtartaniuk, a zsidóknak az egész mózesi törvényt
3. Péter a Jakabtól és a zsidó-keresztényektől való félelem miatt képmutatásra vetemedik Antióchiában; Pál megdorgálja őt, és határozottan kiáll az evangélium igazsága mellett
4. Pál a pogányok között végzett misszió után visszatér Jeruzsálembe; Jakab és a vének végül őt is ráveszik a törvény útjának követésére (nazireusi fogadalom kapcsán állatáldozat bemutatása)
5. A törvényre hivatkozva Krisztust félretolják az egyházban, ami végül a pápaság kialakulásához vezet

Ki az a Jakab?!

Egy aggasztó hagyaték

Az egyház feje

Az apostolok cselekedeteiről szóló könyvet olvasva van egy név, ami időről időre a legváratlanabb helyeken bukkan fel: *Jakab*. A legtöbb keresztény tudja, hogy Jakab János testvére volt, és Jézus mindkettőjüket elhívta korábbi foglalkozásukból – a halászatból –, hogy az Ő tanítványai legyenek.

Az Apostolok cselekedetei 12. fejezetében azonban egy tragikus eseményről olvasunk, ami az egyház történelmének egy viszonylag korai szakaszában történt meg:

„Abban az időben pedig Heródes király kegyetlenkedni kezdett a gyülekezet egyes tagjaival. Jakabot, János testvérét fegyverrel kivégeztette.”
(Apostolok cselekedetei 12:1-2)

Jakab, János testvére volt az első az apostolok között, aki – Heródes parancsára – mártírhalt. Ha azonban továbbolvassuk az Apostolok cselekedeteit, a Jakab név többször újra felbukkan. Például a 15. fejezetben azt olvassuk, hogy a jeruzsálemi zsinaton egy Jakab nevű személy igencsak jelentős szerepet töltött be a döntéshozatalban. Sőt, úgy tűnik, mintha egyenesen ő lett volna az **főnök**, aki a végső döntéseket kimondja:

„Miután elhallgattak, Jakab szólalt fel: Testvéreim, férfiak, hallgassatok meg engem! Simon elbeszélte, hogyan gondoskodott Isten először arról, hogy a pogányok közül népet szerezzen az ő nevének... Azért én úgy ítélem meg, hogy nem kell háborgatni azokat, akik a pogányok közül térnek meg Istenhez,” (Apostolok cselekedetei 15:13-15,19)

Később, amikor Pál apostol utolsó útján visszatért Jeruzsálembe – ahol be is börtönözték –, látjuk, hogy Jakab ekkor ugyancsak kulcsfigura volt:

„Amikor Jeruzsálembe érkeztünk, örömmel fogadtak minket a testvérek. Másnap pedig Pál velünk együtt bement Jakabhoz, és a vének mindnyájan ott voltak.” (Apostolok cselekedetei 21:17-18)

Pál bement *Jakabhoz*... Semmi kétség: Jakab előke-lő helyet töltött be az egyházban. Évekkel ezelőtt olvastam egy cikket, ami arra a következtetésre jutott, hogy Jakab volt valószínűleg az egyház első feje. Akkoriban nem álltam szóba ezzel a felvetéssel, mert úgy gondoltam, a korai egyház túlságosan is teljes volt a Lélekkel egy ilyen súlyos hiba elkövetéséhez, ti. hogy embert magasztaljanak fel ebbe a pozícióba. Utóbb azonban, az események alapos újravizsgálása arra vezetett, hogy a cikk következtetése valószínűleg helyes volt. Nagyon sok jel mutat arra, hogy ez a bizonyos Jakab óriási befolyással és hatalommal bírt az egyházban, és mindenki tekintélynek tartotta őt.

Melyik Jakab?

Miután Heródes megölette Jakabot, János testvérét, látta, hogy ezzel a zsidók kedvében tud járni, úgy-hogy Pétert is azonnal elfogatta, hogy kivégeztesse.

Pétert azonban kiszabadította egy angyal: kísértelt a börtönből, és hazament azokhoz, akik imádkoztak érte. Hirtelen felbukkanása annyira meglepte a testvéreket, hogy először nem is merték elhinni, hogy ő az:

„Miután pedig kezével hallgatást intett, elbeszélte nekik, hogyan hozta ki őt az Úr a börtönből, majd azt mondta: Adjátok tudtára ezeket Jakabnak és a testvéreknek. Azután kiment, és más helyre távozott.” (Apostolok cselekedetei 12:17)

Figyeljük meg, milyen utasítást adott a testvéreknek: *„adjátok tudtára ezeket Jakabnak...”* De hát Jakabot épp az imént ölték meg!! Ez tehát egy másik Jakab volt, aki láthatóan annyira fontos volt, hogy Péter név szerint említette őt.

Hasonlóképpen, Pál apostol is a jeruzsálemi zsinat eseményeinek felidézése kapcsán Péterrel és Jánossal együtt említi Jakabot:

„És amikor Jakab, Kéfás és János, akiket oszlopoknak tekintenek, felismerték a nekem adatott kegyelmet, a közösség jeléül jobbukat nyújtották nekem és Barnabásnak, hogy mi a

Korábban nem álltam szóba azzal a felvetéssel, hogy Jakab lehetett az egyház első feje.

pogányok közé menjünk, ők pedig a körülmetéltekhez.” (Galata 2:9)

Figyeljük meg, Pál hogyan írta le a helyzetet: Jakabot, Pétert és Jánost oszlopoknak tekintették. Pál világosan látta, hogy ez a három személy tekintélyesebb volt a többi testvérnél. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy hármójuk közül is Jakabé volt a legfőbb tekintély. Jakab annyira fontos személy volt, hogy még a Júdás levél írója is – a levél címzésében – bizalmi tökélet próbált kovácsolni Jakab nevéből:

„Júdás, Jézus Krisztus szolgálója, Jakabnak pedig testvére, az elhívottaknak, akiket az Atya Isten szeretett és Jézus Krisztus megtartott:” (Júdás 1:1)

A testvér

De akkor ki ez a Jakab? Pál apostol azonosítja őt a Galata levél elején:

„Majd három esztendő múlva felmentem Jeruzsálembe, hogy meglátogassam Kéfast, és nála maradtam tizenöt napig. Az apostolok közül pedig mást nem láttam, csak Jakabot, az Úr testvérét.” (Galata 1:18-19)

Jakab tehát nem más volt, mint Jézus testvére!! Ez a Jakab nem János testvére volt, hanem Jézusé – olyasvalaki, aki még csak nem is volt Jézus tanítványa földi szolgálata idején. Jézusnak egyébként több testvére is volt:

„Hát nem ez az ácsmester fia? Nem Máriának hívják az ő anyját, testvéreit meg Jakabnak, Józsefnek, Simonnak és Júdásnak?” (Máté 13:55)

Ha megfigyeljük a neveket, észrevehetjük, hogy az egyik név Júdás – ő az a személy, aki Júdás levelét írta, és Jakab testvéreként mutatkozott be.

Érdekes módon Jézus egyetlen tanítványt sem választott a testvérei közül földi szolgálata idején. János evangéliumában olvasunk egy olyan kijelentést, ami ezt érthetővé teszi:

„Testvérei azért azt mondták neki: Menj el innen, és térj vissza Júdeába, hogy tanítványaid is lássák tetteidet, amelyeket cselekszel! Mert senki sem cselekszik titokban, aki a nyilvánosság előtt ismertté akar válni. Ha ilyeneket teszel, mutasd meg magadat a világnak. Mert saját testvérei sem hittek benne. De Jézus azt mondta nekik:

Az én időm még nem érkezett el, nektek azonban minden idő alkalmas. Titeket nem gyűlölhet a világ, de engem gyűlöl, mert én arról teszek bizonyosságot, hogy cselekedetei gonoszak.” (János 7:3-7)

Érdekes! Itt azt olvassuk, hogy Jézus testvérei nem hittek Benne! Jézus azt mondta, hogy a világ nem gyűlölheti őket. Miért nem? Nyilvánvalóan azért, mert szemléletmódjuk és lelkületük e világi volt! Halála pillanatában – a kereszten függve – Jézus szükségesnek látta, hogy édesanyját inkább saját tanítványa, János gondjaira bízta, nem pedig testvéreire. Ez a tény félreérthetetlenül tanúsítja, hogy Jézus egyáltalán nem bízott testvéreiben.

Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy Jézus halála után már testvérei is hittek Benne. Mégis megdöbbenő, hogy Jakab – valószínűleg a legidősebb testvére – milyen hamar feltornázta magát a gyülekezetben abba a pozícióba, ahol őt tekintették a főnöknek! Olyan óriási befolyásra tett szert, ami még Péter megfélemlítésére is elég volt. (Emlékszünk még az antiókhiai válságra, amikor Péter felállt a pogányokkal való asztalközösségből, mivel félt a Jakabtól érkező látogatóktól? – lásd Galata 2:12)

Hibás elvek

Hogyan történhetett meg ilyesmi?! Úgy tűnik, az ősegyház sem volt teljesen szabad a nepotizmustól. [A nepotizmus a hatalmi pozíciók (és a vele járó előnyök: vagyon, befolyás stb.) olyan elosztása, amikor a döntéshozók a rokonaikat, barátait részesítik előnyben az alkalmasabb, felkészültebb jelentkezőkkel szemben. – Wikipédia] Az egyház bizonyos dolgokban átvette a világ elveit, és ez rossz döntésekhez vezetett.

Az egyház bizonyos dolgokban átvette a világ elveit és ez rossz döntésekhez vezetett.

Valószínűleg az a tény, hogy Jakab ténylegesen Jézus testvére volt, nagy tekintélyt kölcsönzött neki a hívők előtt. Az emberek megtiszteltetésnek vették, hogy Jézus vérrokonai az egyház részét képezhetik. Ráadásul emberi logika szerint ugyan ki lehetne alkalmasabb Jézus elveinek megértésére, mint az, aki egész életében mellette volt? A Bibliában van néhány utalás arra vonatkozóan, hogy Jézus vérrokonait kezdte olyan tisztelet övezni, ami nem illette meg őket. Figyeljük meg, hogy még Pál is úgy hívott Jézus testvéreire, mint az egyház nagy tiszteletnek örvendő tagjaira:

„Nincs jogunk ahhoz, hogy keresztyén feleségünket magunkkal vigyük, mint a többi apostol és az Úr testvérei és Kéfás?” (1Korinthus 9:5)

Figyeljük meg, hogy Pál itt az Úr testvéreit – azaz Jézus testvéreit – az apostolokkal együtt úgy mutatja be, mint a keresztyén élet példaképeit. Ez a gondolkodásmód magában hordozza annak a filozófiának a magvait, ami a későbbiekben a törvényszegés titkának teljes kibontakozásához vezetett. Idevezet, ha emberi elvek szerint akarják kormányozni Krisztus egyházát.

Maga Jézus nagyon határozottan igyekezett nyomatékosítani tanítványaiban, hogy az Ő királyságának működése nem e világ királyságainak mintáját követi. Bár ezt félreérthetetlen szavakkal fejtette ki tanítványai előtt, mégis – mind a mai napig – még a legkiválóbb keresztyéneknek sem mindig sikerül elszakadni a nemzedékeken át rögzült gondolkodásmódtól.

„Jézus pedig előszólította őket, és ezt mondta: Tudjátok, hogy a fejedelmek uralkodnak népeiken, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De ne így legyen közöttetek, hanem aki nagy akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok, és aki első akar lenni közöttetek, legyen a ti rabszolgátok.” (Máté 20:25-27)

Ezen kívül Jézus azt is leszögezte, hogy a vér szerinti rokonságnak semmi jelentősége nincs az Ő királyságában. Az alábbi esetből ez is világossá válik:

„És tudtára adták neki: Anyád és testvéreid kint állnak, téged akarnak látni. Ő pedig így felelt: Az én anyám és testvéreim azok, akik az Isten beszédét hallgatják és cselekszik.” (Lukács 8:20-21)

Nem arról van szó, hogy Jézus ne szerette volna az anyját vagy a testvéreit. Szó sincs ilyesmiről. Azonban Jézus pontosan azt a gondolkodásmódot utasította el, amely később Jakab egyházfői pozíciójához vezetett. Amikor anyja és testvérei elmentek, hogy lássák Őt, arra számítottak, hogy majd különleges bánásmódban lesz részük. Jézus azonban világossá tette, hogy a vér szerinti rokonságnál van egy sokkal fontosabb kötelék, amivel egy ember Hozzá kapcsolódhat. Jézus arról az Istennel való kapcsolatáról beszélt, ami az Isten iránti engedelmességgel jár. Ez sokkal fontosabb a Krisztussal való összeköttetésben, mint egy pusztán testi, vér szerinti kötelék. Jézus nagyon világosan

tanította ezt, az ősegyház vezetői azonban – mint fentebb láttuk – mégsem tanulták meg elég jól a leckét. Ennek eredményeként Jakab hamarosan az egyház fejévé emeltetett.

A pápaság csírája

Ha megvizsgáljuk, milyen kijelentéseket tett Jakab, és milyen események történtek az ő elnöksége idején, azt látjuk, mindennél fontosabbnak tartotta az egyház zsidó identitásának megőrzését. Legfőbb igyekezete arra irányult, hogy a törvény gyakorlása a keresztyén hit részeként is megmaradjon. A Jakabtól való félelem vitte rá Pétert arra, hogy feladja az asztalközösséget a pogányok közül megtért antiókhiai hívőkkel; Jakab határozata döntötte el, hogy a pogányoknak négy parancsolatot kell megtartaniuk, míg a zsidóknak az összeset; Jakab javasolta Pálnak utolsó jeruzsálemi útja során, hogy a nazireusi fogadalom keretén belül állatáldozatot mutasson be a zsidó előítéletek lecsillapítására – aminek aztán végzetes kimenetele lett. Röviden: úgy tűnik, Jakab befolyása volt a meghatározó tényező abban, hogy az egyház a Jézus Krisztusban való egyszerű hitet elhagyva visszatért a törvény útjára!

Amikor Pál arról beszélt, hogy már működik a törvényszegés titka, nem nevezte meg nyíltan, mire gondolt; bizonyos azonban, hogy ő maga pontosan tudta, miről beszélt. Talán nem akarta megbántani az egyház akkori vezetőit – ami egyébként érthető –, a fejlemények mégis aggodalommal töltötték el. Sátán elvei már jelen voltak az egyházban, és megmutatkoztak abban, hogy embert magasztaltak fel az egyház fejévé; hogy a vezetőket „kapcsolati” alapon választották, nem lelkeség alapján; és hogy a törvény rendszerét továbbra is követték, Jézus Krisztus hitével párhuzamosan. Ez volt tehát a törvényszegés titkának rejtélyes munkája, amelynek alapelvei később testet is öltöttek és teljességre jutottak a pápaság eltorzult intézményében. ■

David Clayton és Vlad Ardeias

Ajánló

A témához kapcsolódóan...

A törvénszegés titkáról szóló tanulmány kiegészítéseként szívből ajánljuk Vlad Areias erről a témáról tartott előadásait. Az előadások meghallgathatók a *Hitből hitbe* weboldalon *A két titok* címmel (<http://hitbol.hu/a-ket-titok>), ill. igény esetén ingyenesen elpostázzuk a hanganyagot (mp3-as CD-n).

Találkozások és előadások...

Idén rendszeres jelleggel indítottunk egész napos találkozókat, havi 2-3 alkalommal. Ezeken az alkalmakon őszintén és nyíltan foglalkozunk olyan témákkal, amelyek sok keresztény számára kérdést vagy problémát jelentenek a hit gyakorlati, hétköznapi megélésében. A Biblia igazságait igyekszünk nem csupán elméleti, vagy filozofikus, hanem inkább praktikus oldalról megközelíteni.

Az elmúlt 5-6 alkalommal olyan kérdésekre kerestük a választ, mint:

- Hol van a megújulás helye? Testi, lelki vagy mindkettő?
- Hol zajlódnak a küzdelmei egy megtért kereszténynek?
- Mi az a „test” (pontosabban a „hús”) erőtlensége, amit naponta tapasztalunk?
- Mi az egyik legmegdöbbentőbb oka annak, hogy nem tudunk kitörni a „testi kereszténységből”?
- Hogyan tudjuk megtapasztalni a Jézusban felkínált új életet?

Legutóbbi sorozatunkból választ kaphatsz ezekre és ezekhez hasonló kérdésekre. Az előadásokat a *Hitből hitbe* weboldalon és a hozzá tartozó YouTube csatornán (<http://youtube.com/hitbolhuhitbe>) meg lehet hallgatni, nézni, de igény esetén CD-n is elküldjük.

Facebook oldalunkon vagy YouTube csatornánkon bátran lehet kérdéseket feltenni, melyekre igyekszünk a hozzászólásokban, vagy – ha összetettebb a kérdés – a következő előadásban kifejtve, a Biblia tükrében válaszolni.

Szombati találkozónk a nyári szünet után folytatódni fognak, melyekre mindenkit szeretettel várunk! Alkalmaink nyitottak, ezek részleteiről a weboldalról, ill. online hírlevelünkben lehet tájékozódni.

Hitből hitbe

Ingyenes folyóiratunk Isten gyermekeinek lelki épülését szolgálja, míg mindnyájan felnövekedünk hitben Jézus teljességéig, és az Ő dicsőségét tükrözve várjuk Megváltónk visszajövetelét.

A kiadásban közreműködtek:

Tartalmi szerkesztők: Gégény Rudolf, Sánta János.

Felelős szerkesztő: Sánta János. Borítótér és lapszerkesztés: Gégény Lora Mariann.

Magyar nyelvi ellenőrzés: Barati Lilla.

Kiadja: Redacția Divina Vindecare.

Elérhetőségeink a kiadvány hátlapján találhatók.

IMPRIMATE

Destinatar

Expeditor
Redacția Divina Vindecare
loc. Balșa 139
jud. Hunedoara
Cod. 337015
Romania

Kiadványunk teljesen **ingyenes**, szabadon terjeszthető és másolható. Ha szeretnéd havi rendszerességgel kézhez kapni, iratkozz fel valamelyik elérhetőségünkön:

Telefon: +3620/779-47-67

E-mail: info@hitbol.hu

A Facebookon is megtalálasz minket:

 [hitbol.hu](https://www.facebook.com/hitbol.hu)

További információért keresd fel internetes oldalunkat:

hitbol.hu